

Handläggare

Investering
Bygg- och processprojekt
Maria Kotsch

Till

Styrelsen för Stockholm Avfall AB

Projekt 480048 Ersättning för ÅVC Sätra – Reviderat inriktningsbeslut

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att för projekt 480048 Ersättning för ÅVC Sätra fatta reviderat inriktningsbeslut om att avbryta projektet och inte gå vidare med investeringen

Jenny Bengtsson

Tf verkställande direktör

Eva Wilmin

Tf avdelningschef Investering

Sammanfattning

Nuvarande återvinningscentral i Sätra behöver omlokaliseras på grund av den planerade utbyggnaden av kraftförsörjningen till staden. Stockholm Vatten och Avfall anvisades i samband med tidigare inriktningsbeslut i mars 2022 en ny plats för återvinningscentral inom närområdet, tillsammans med Svenska kraftnät som behöver etablera nytt ställverk. Genomförd provtagning av platsen visar att berget innehåller höga halter sulfid.

Under arbetet med ny detaljplan för området har det framkommit att Svenska kraftnät behöver en större yta än först tilltänkt för sina nya ställverk. Detta har medfört att placeringen av ny återvinningscentral förskjutits längre norrut jämfört med tidigare anvisad yta.

Mängden berg som behöver sprängas bort ökar kraftigt på den nya ytan eftersom återvinningscentralen nu måste byggas där berget är högre. Den indikativa totalbudgeten för uppförande av en återvinningscentral på nu anvisad plats bedöms därmed öka till en kostnad om 300 mnkr, där sprängning och omhändertagande av sulfidhaltigt berg utgör två tredjedelar av den totala utgiften.

Då kostnaden kraftigt överskrider gällande inriktningsbeslut söker projektet nu ett reviderat inriktningsbeslut om att avbryta projektet och inte gå vidare med investeringen.

Bakgrund

Sätra återvinningscentral betjänar sydvästra Stockholm, speciellt det betydande villabeståndet i Mälarhöjden och Hägersten. Anläggningen tog år 2021 emot cirka 268 000 besök och hanterade cirka 17 600 ton avfall varav cirka 1 600 ton farligt avfall.

På grund av den planerade utbyggnaden av kraftförsörjningen till staden behöver Sätra återvinningscentral (ÅVC) omlokaliseras. Återvinningscentralen uppfördes 2010 och Stockholm Vatten och Avfall arrenderar idag en del av fastigheten från Ellevio. Resterande fastighet används av Ellevio för ställverk och eldistribution. För att kunna förstärka och höja kapaciteten i elnätet kommer Ellevio behöva bygga ut ställverket och därmed ta ytorna för återvinningscentralen i anspråk.

Stockholm Vatten och Avfall anvisades i samband med tidigare inriktningsbeslut i mars 2022 en ny plats för återvinningscentral inom närområdet tillsammans med Svenska kraftnät, som kommer behöva etablera nytt ställverk. Ställverket anläggs i direkt anslutning till den nya återvinningscentralen.

Stockholm Vatten och Avfall har efter att inriktningsbeslutet fattades tecknat ett markanvisningsavtal för platsen med en arrendetid på 25 år. Bolaget har också genomfört en provtagning av tilltänt yta för att undersöka mängden sulfidmineral i berget. Risken för sulfidhaltigt berg var känd men omfattningen av sulfid var oklar när inriktningsbeslutet fattades.

Resultaten från genomförd provtagning visar på hög sulfidförekomst i 10 av 16 provpunkter. Resultaten har jämförts med Stockholms stads vägledning för provtagning och klassificering av sulfidförande berg (2021). Totalkostnaden för att genomföra projektet bedömdes i december 2022 till cirka 150 mnkr på grund av de ökade kostnaderna för att omhänderta och köra bort sulfidhaltigt berg till deponi.

Resultaten från provtagningen och den nya ökade totalkostnaden presenterades för styrgruppen för projektet där beslut togs att inleda detaljplanprocessen under förutsättning att åtgärder vidtas för att minimera mängden sulfidhaltigt berg till deponi, till exempel genom att utreda möjliga användningsområden och avsättningsplatser för massorna innan exploatering.

Under arbetet med ny detaljplan för området har det under våren 2023 framkommit att Svenska kraftnät behöver en större yta än först tilltänt för sina nya ställverk, i och med nya krav i EU-direktiv. Detta har medfört att placeringen av ny återvinningscentral förskjutits längre norrut, där berget är högre än på tidigare anvisad yta. Mängden berg som behöver sprängas bort ökar därmed kraftigt och eftersom provtagningen indikerar förhöjda sulfidhalter i berget, medför det kraftigt ökade kostnader både för bortsprängning och för omhändertagande av sulfidberg.

Tidigare beslut

- Inriktningsbeslut 2022-03: Planering 7 mnkr; totalprognos 100 mnkr

ÄRENDET

Eftersom placeringen av ny återvinningscentral förskjutits längre norrut jämfört med tidigare anvisad yta, kommer mängden berg som behöver sprängas bort att öka, från tidigare uppskattade 57 000 m³ till 114 000 m³.

Ny kalkyl indikerar en kostnad på mellan 105-185 mnkr enbart för att omhänderta sulfidberg, vilket i inriktningsbeslutet uppskattades till 7 mnkr.

Sammantaget innebär den nya kalkylen mer än en fördubbling av kostnaden för att genomföra projektet, i nuläget cirka 300 mnkr beroende på faktisk mängd sulfidhaltigt berg. Tidigare fattat inriktningsbeslut har en indikativ totalbudget på 100 mnkr. Ett reviderat inriktningsbeslut behöver därför fattas kring huruvida ny återvinningscentral ska uppföras på den nya platsen.

Bild 1. Jämförelse mellan tidigare förslag till placering av Sättra ÅVC samt nytt förslag till placering längre norrut på berget

Dagvatten

Ej relevant för detta ärende.

Alternativa lösningar

Nollalternativ

Projektet kommer inte vara genomförbart enligt tidigare beslut på grund av att ny anvisad yta medför en dubbling av schaktmassor från sprängning.

Alternativ 1

Projektet genomförs på ny anvisad yta enligt den reviderade skiss som finns framtagen i detaljplanarbetet med en enkel utformning av anläggningen med skärmtak och plank.

Total indikativ budget för att uppföra återvinningscentralen bedöms till cirka 300 mnkr, där den största förändringen jämfört tidigare beslut är kostnaden för att spränga bort mera berg. Ny placering av återvinningscentralen medför att mängden berg som behöver sprängas bort ökar till det dubbla, från tidigare uppskattade 57 000 m³ till 114 000 m³, och kostnaden för bergschakt- och förstärkning ökar därmed från 30 mnkr till 53 mnkr.

Då genomförd provtagning dessutom visade att sulfidhalten i berget var betydligt högre än vad som uppskattades i inriktningsbeslutet, ökar kostnaderna för omhändertagande kraftigt; från 7 mnkr till 144 mnkr.

Kostnaden på 144 mnkr är beräknad som ett medelvärde av priset för omhändertagande, som varierar mellan 103 – 185 mnkr (kostnad okt 2023) beroende på faktisk mängd sulfidhaltigt berg.

Posten för kända och oförutsedda risker har bedömts till sammanlagt 40 mnkr då det finns en stor osäkerhet kring hur mycket sulfidberg som faktiskt finns på tilltänkt plats för ny återvinningscentral. De prover som analyserats bedöms vara representativa men då den rumsliga variationen i sulfidhalt inte är känd utöver de enskilda provpunkterna (16 stycken) är det möjligt att provtagningen inte på ett korrekt vis motsvarar bergets faktiska variation. Priserna för omhändertagande av sulfidberg förändras också snabbt, liksom deponitillgång och mottagningsanläggningar vilket påverkar transportkostnaden.

Avskrivningskostnaden kommer att öka till cirka 12 mnkr per år och räntekostnaderna ökar med 9 mnkr per år (räntesats 3 %), totalt 21 mnkr per år vid uppförande av återvinningscentralen.

Idag ligger avskrivningskostnaden för befintlig återvinningscentral på cirka 6 mnkr per år och räntekostnaden på 1 mnkr per år (räntesats 3 %), totalt 7 mnkr per år.

Avskrivningskostnaden för befintlig anläggning är baserad på att en nedläggning av anläggningen sker under 2025.

Alternativ 2

Stockholm Vatten och Avfall går inte vidare med investeringen. Befintlig ÅVC ersätts i dagsläget inte och kunder hänvisas istället till Stockholm Vatten och Avfalls övriga befintliga anläggningar. Upparbetade kostnader i projektet uppgår hittills till cirka 1,5 mnkr (oktober 2023).

Förordat förslag till beslut

Projektet förordar alternativ 2, att Stockholm Vatten och Avfall inte går vidare med investeringen under gällande förutsättningar med en uppskattad totalkostnad på 300 mnkr för genomförande.

Projektet anser inte att det är ekonomiskt försvarbart att gå vidare i detaljplaneprocessen för att etablera en återvinningscentral på denna plats. Totalkostnaden är dessutom högst osäker då det finns en osäkerhet kring hur mycket sulfidberg som faktiskt finns på platsen och priserna för omhändertagande av sulfidberg förändras snabbt. Totalkostnaden kan därmed komma att öka ytterligare.

Åtgärder

Projektet avslutas och upparbetade kostnader på cirka 1,5 mnkr kostnadsförs. Markanvisningsavtalet med exploateringsnämnden sägs upp och bolaget avbryter detaljplaneprocessen med Stadsbyggnadskontoret och Svenska kraftnät.

Risker

Den största risken med alternativ 2 är att kunder istället måste hänvisas till Stockholm Vatten och Avfalls övriga anläggningar vilket medför längre körsträckor för kunder i sydvästra Stockholm såsom Skärholmen och Sättra. De närmaste alternativa anläggningarna för dessa kunder ligger cirka 10 km bort, i Östberga och Vantör, och båda dessa återvinningscentraler saknar i dagsläget teknisk kapacitet att ta emot mängderna från Sättra. Risk finns också för köbildning på Stockholm Vatten och Avfalls övriga återvinningsanläggningar. Slitage, behov av kapacitetsförstärkning och personalbehov på dessa anläggningar kan förväntas öka.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Stockholm Vatten och Avfalls Investeringsavdelning, enhet Bygg- och processprojekt tillsammans med avdelning Avfall, enhet Utredning.

SLUT